

A tanárok az iskola növendékeinek segítségével az enyészettől mentették meg a vidék népihímzés-kultúrájának még begyűjthető darabjait. Az iskola közvetítésével a "nagyközönség" is megismerhette ősei értékes népművészetét. 1920 után nagyobb figyelem irányult a nép művészetére, a nép mélyebb rétegeire, ahol a természet adta tehetség rejlik. A fehérhímzés az 1880-as években élte virágkorát, házivászonra, fehér pamutfonallal varrták a saját kezűleg előrajzolt mintákat. A férfi- és női ingek elejét és az alsószoknya szoknya alól kilátszó, néhány centiméteres részét hímezték. 1938-ban már csak a jobb módú földműves családok ládái rejtettek néhány darabot a szépen hímzett ruhaneműkből. Az idősebb férfiak és nők 1938-ban még ebben ünnepeltek, új darabokat már nem varrtak. Ezért volt hatalmas jelentősége a céltudatos gyűjtésnek. A nőipari képzést is folytató intézet három év alatt 43 eredeti darabot és 38 eredeti hímzés másolatát gyűjtötte össze. A Kapos menti fehér hímzés kutatója és a minták felgyűjtője Cser Mária (1930-2006) népi iparművész, tanítónő így írt az 1880-as években reneszánszát élő hímzésfajtáról: "A hímzés vászonra készült, a nép asszonyainak, lányainak saját előrerajzolása után, fehér pamutfonállal. (...) Kihímezték a női és férfi ingek elejét, a keményített alsó szoknya alját, mely néhány ujjnyira kilátszotta felsőruha alól. Ma már ezek a hímzések majdnem teljesen eltűntek a napvilágról." A hímes minták igen változatosak voltak és mintasokszorosítás technikája nagy szabadságot engedett a kitöltésben a hímzőknek. Ezért szemlélhetjük azt a feltűnő variációs gazdagságot, mely egyben a falvankénti elkülönülést is eredményezte. A minták tematikája tükrözte a népi ismeretvilágot, mindazon növények stilizációja megjelent, melyek a paraszti élet flórájának elemei voltak. Leggyakoribb viráguk a szoliter rózsza: tekert rózsza, kötött rózsza, csopros rózsza, rózsacsipke elnevezésük nemcsak a formai, hanem a népi nyelvi gazdagságot mutatják. Rajzoltak még tulipánt, szegfűt, margarétát. A leveles minták ugyancsak azonosíthatóak a kedvelt fa- és cserjefajták nyomán: tölgylevelés, cserlevelés, vadszőlős, meggylevelés, rozmaringos és előfordul a kukaclevelés minta is. Hímezték még "csillag", "sarló", "félhold", "búzaszem", "szőlőfej", "tojás" és "macskanyom" mintákat. Mivel az inget jegyajándéknak szánták, sokszor hímezték szív mintát is: hármás, négyes szív, levelek közt szétszórt szív díszítette az ingeket. A "paspalléros" minta, amely úgy készült, hogy a két vászon között vastagabb pamutszálat vezettek, két oldalán levarrták, így a minta kidomborodott az anyagból. Jellegzetes formái a "nagy csillagos", "nagy cakkos", "tojásos". A minták nagy felületűek, a közöket magashímzéssel és lyukkal töltötték ki.

"A fehérhímzés technikája többé-kevésbé hasonló az egész országban található hímzéshez: lapos öltés, lyuk, hurkolás, száröltés, subrika, gyenge. Hogy mekkora hímzett felülettel állunk szemben, arra néhány példát hozok fel: a szegfűs ing 35×50 cm, a vadszőlős 26×44 cm, a dombóvári négyes szív 25×42 cm. A mintázat a legtöbb helyen igen sűrű: néha nemcsak az ing elejét, hanem még a vállát, sőt még hátul a vállfolt sarkát is beborítják dísszel." (M. Horváth Ottilia)

Hogy a Kapos menti hímzés - mint gyakorlat - nem tűnt el a helyi értékörzésből, az imént megnevezett minták gazdagságát őrző Kapos menti vőlegényingekkel együtt, az a kivételes figyelmű és fantáziájú, tanulási szándékkal megáldott alkotói magatartásnak köszönhető. A viseleti darabok funkcióvesztésével a darabokon használt motívumok fokozatosan átkerültek a lakást díszítő textíliákra. A hímzés e korszakában olyan alkotók vállalkoztak a népművészeti érték ezen "újrafogalmazására", akiknek először azt kellett megoldaniuk, hogy a viseleti darabokon (pl. vőlegénying) megjelent minták alkalmassá váljanak terítőkön, függönyökön való esztétikus megjelenésre. A tervezéskor figyelemmel kellett lenniük arra, hogy kinek, milyen alapanyagból, milyen alkalomra készítették a tárgyat. Ez új kihívást jelentett a Kapos menti hímzést feldolgozók számára.

A kreatív háziasszonyok egymás közt cserélték a mintákat, így széles körben elterjedt településünkön is a háztartásokat díszítő, népi motívumokat megjelenítő lakástextília.(függöny,terítő, zsebkendő stb.)

A fehérhímzett textíliák sokasága megtalálható még helyben, magántulajdonban, de a Somogy Megyei, Rippl Rónai Múzeumban is ki vannak állítva, kulturális örökségként leltározva.

7. Indokolás az értéktárba történő felvétel mellett:

A Dunántúlon, Somogy megye egyike volt azon vidékeknek, ahol a legtöbb kendert-lent termelték (Attalában is), és ez a paraszti háztartásban szinte teljes egészében feldolgozásra is került. E tájon így maradt meg a legtovább a fehér vászonruha viselése, valamint a háztartásban és az ünnepi alkalmakkor használt textíliák alkalmazása, amelyet főképpen fehérhímzéssel, rojtozással, csipkével díszítettek. A somogyi hímzés sokféleségét példázzák a díszesen kivarrott lepedővégek, a férfi és női ingek, különböző kendőfélék, a házbelsőt díszítő, az ajándékba kapott, nyakba-, fejre- és kézbe való kendők, az ünnepi abroszok gazdag változatai, amelyeken a tiszta fehérrel hímzettek mellett a szőttesekhez hasonlóan a piros-kék, helyenként a többféle szín alkalmazása is dominált. Elmondható tehát az is, hogy az archivált értékek ilyesfajta közvetítése még az összefüggőnek tekinthető földrajzi-etnográfiai környezet ellenére is képes inspiráló erővel hatni, s újabb alkotó folyamatokat, közösségteremtő alkalmakat hoz létre.

„A népművészet iránti érdeklődés hajnalán egyéni munkának látták a népi díszítőművészeti alkotásokat, később a kollektivitás kifejlődésének, művészi megnyilatkozásának tekintették őket...”
(PALOTAY G.,
1948.

8.A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források):

<http://smmi.hu/konyvek/pdf/153.pdf>

Attala község krónikája könyv

http://www.tmamk.hu/kozmuvelodesi%20anyagok/megnyito_madocsa.pdf

http://archiv.magyarmuzeumok.hu/targy/146_himes_kezek_reneszansza

<http://nepmuveszetikincsestar.smmi.hu/?targycsoport=21#prettyPhoto>

9.A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe:

<http://nepmuveszetikincsestar.smmi.hu/?targycsoport=21#prettyPhoto>

